

СЪПОСТАВИТЕЛНО-ТИПОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА ПОЛИСЕМИЯТА
(ВЪРХУ МАТЕРИАЛ ОТ ТЕМАТИЧНАТА ГРУПА “ОРЪДИЯ” В БЪЛГАРСКИ, РУСКИ
И ФРЕНСКИ ЕЗИК)

Палмира Легурска, Димитър Веселинов

Проектът "Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичната номинация"

От 2003 г. в Института за български език при БАН стартира проектът “Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичната номинация /върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски, английски език и иврит/” с ръководител ст.н.с. д-р П. Легурска/ автор на концепцията, руски и български език/ и колектив доц. д-р М.Алмалех /иврит/, ст.н.с д-р Н. Бечева / сръбски език/, н.с. д-р Цв. Аврамова /чешки език/, доц. д-р Д.Веселинов /френски език/, н.с.д-р М.Лилова /английски език/.

Авторите на проекта си поставят задачата да изследват един фрагмент от езиковата картина на света – вторичната номинация на предметната лексика върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език. Изследователският фокус се насочва към конструиране на езиковата картина, характерна за средния носител на изброените езици в ефективна, компактна и достъпна форма на научно изразяване, каквато е лингвистичния речник, предназначен за изследователи на езика, с намерението въз основа на него да бъде изработена лингвистична база данни.

Целта на работата е анализът на вторичната номинация като процес и резултатите от този процес в конкретните лексикални единици от семасиологична и ономасиологична позиция в рамките на определени групи предметни имена върху материал от изброените езици. Изследването се определя в рамките на емпиричната семасиология и ономасиология. Проверява се хипотезата на ръководителката на проекта /Легурска 1984, Легурска 2002/ за наличието на семантичен параметър при анализа на група езици, изразен в съществуването на закономерна връзка между принадлежността на дадена лексема към определена тематична група от думи и състава и качеството на значенията ѝ. Това допускане се проверява в началото върху материал от два езика – руския и българския. По-нататък допускането се разширява и разпространява върху материал от други езици – родствени на българския /сръбски и чешки/ и неродствени /френски и английски/. По този начин

анализът надхвърля рамките на обикновеното съпоставително изследване и преминава в зоната на семантичната типология на съпоставяните езици.

Проектът в теоретичната рамка на науката.

Задачата, която си поставя ръководителката на проекта, кореспондира по същината на основните идеи с няколко публикации на А. Зализняк от последните години /Зализняк 2001, Зализняк 2004а, Зализняк 2004б/ за изследване на семантичната деривация в синхронен и диахронен аспект, като това предполага инвентаризиране на езиковите факти както в синхрония, така и в диахрония с цел да се направи типология на явленията в различни езици. Тази идея отправя към работите на О. Н.Трубачов /Трубачов 1988/ и В. Г. Гак /Гак 1988/ за изследване на сходствата и разликите при формирането на вторичните значения в рамките на различни езици като част от семантичната типология на езиците. За да бъде решена подобна амбициозна задача за начало е необходимо набирането на достатъчно представителен фактологичен материал, който да фиксира семантичната деривация в разглежданите езици, а така също създаването на концептуален апарат и “Каталог на семантичните преходи /според разбирането на А.А. Зализняк 2001, 13/. Едновременно е необходимо да бъде направена инвентаризация на диахронната и синхронната семантична деривация в различни езици и на тази основа могат да бъдат изработени семантични критерии за реконструкция в компаративистиката, да бъде създадена типология на семантичната деривация, основана на обединяване на синхронния и диахронния подход, описание на когнитивните механизми, намиращи се в основата на феномена на полисемията, извеждането на семантични стереотипи в “историята на идеите” и т.н. /Зализняк 2004а, Толстая 2002, цит. по Зализняк 2004а/. Подобни разработки днес стават изключително актуални и формират лицето на семантичната типология като профил на езикознанието. Като първа стъпка към тази цел А. А. Зализняк определя инвентаризацията на езиковите факти, с които разполага синхронната семантика и лексикография и диахронната семантика, и представянето на тези факти в достъпни за използване бази данни.

В този смисъл нашето конкретно семасиологично емпирично изследване се вписва в общата рамка на концептуалното и фактическото развитие на лингвистиката от началото на ХХI век, независимо от факта, че идеята за подобно изследване е изразена от авторката на настоящия доклад още през 1984 г. /Легурска 1984/ и в този смисъл очертава

българския принос при анализа на тези проблеми.

Направената съпоставка на начините за вторично назоваване в руския и българския език като частен въпрос на лексикалната семантика на два езика създава предпоставката за формулирането на общотеоретична концепция за вторичното назоваване, в рамките на която се моделира семантичен типологичен параметър за изследването на явленията в редица европейски езици. По такъв начин първоначалната индуктивна ориентация на анализа стимулира проектирането на дедуктивна изследователска рамка за съпоставителен анализ на група езици.

Като аксиома се приема постулатът, че лексикално-семантичната структура на езика е комплекс от взаимосвързани и взаимноопределящи се елементи /лексеми и техните значения/, който се разглежда като елемент от структурата на даден език като цяло и елементите от по-ниските етажи – лексикално-семантични компоненти, лексикално-семантичните групи, тематичните групи, лексикално-семантичните полета /Кузнецов 1980, 6/. Лексикално-семантичната структура на всеки език може да се представи като йерархичен лексикон, съставен от семантични полета, лексеми, значения на лексемите и компоненти на значенията. Така лексикалното значение, лексикалната група и семантичният компонент са трите елемента за изразяване на лексикално-семантичната структура на езика. Тяхното взаимно съотнасяне служи за аналитичен параметър при провеждания анализ. Подобно представяне произтича от семантично-структурния подход към езика, характеризиращ втората половина на XX в. От друга страна обаче, чрез идеята за прототипа, залегнала в основата на конструирания модел за инвентаризиране на лексикалния материал, отправяща към когнитивната лингвистика, може да се говори за принципно единната природа на езиковите и когнитивните механизми и тяхната свързаност с природата на човека /Кустова 2000, 85/. Последният аспект очертава изследователския подход в проекта като семантично-когнитивен /Легурска 2004/.

Изследователски конструкти, използвани в проекта:

За да се направи семантична типология на езиците в дадена област е необходимо наличието на база от данни от различни езици, получени от гледна точка на единни изследователски позиции, което на този етап от развитието на съпоставителните анализи изглежда трудно осъществима задача.

На първо място, се определят онези части от “света”, които имат общочовешка значимост

и задължително се изразяват във всеки език, например, от рода на частите на тялото и пр., характеризират се с простота и структурна определеност от гледна точка на изследователя, голяма вероятност да бъдат намерени в изследваните езици, голяма денотативна и текстова честотност. Тези сфери образуват ядрото на лексикона, на основата на което могат да се определят типологично съществените свойства на лексикално-семантичната структура на езиците /Кузнецов 1980, 61/. Фрагмент от подобно ядро са подлаганите на анализ тематични лексикални групи предметни имена в рамките на проекта – названията на животни, растения, части на тялото като естетвени предмети и названията на съдове, оръдия, облекло и мебели като артефакти. Избраните групи заемат възли в семантичната класификация на даден език /Шведова, 1981, Шведова 1999/ и са обект, подходящ за типологично съпоставяне.

На второ място, изследваните лексикални масиви се анализират и съпоставят едновременно на базата на матричен модел като еталон на съпоставката. Матричният модел е лингвистичен конструкт във вид на обща информационна рамка за образуването и функционирането на вторичните значения и общата система на тяхното определяне и отчитане. Предлаганият модел е от типа хибрид - семасиологично-ономасиологичен, тип “вместилище” на значенията на лексемата от дадена тематична група в даден език. Изработва се като изчисление на базата на данните от съществуващите тълковни речници на съответните езици за определен исторически период, маркиран като синхронен – около две – три поколения езикови носители /Легурска 2002, Легурска, Веселинов 2002, Легурска 2003/. Данните от речниците се допълват от данни на информанти – носители на съответните езици. Получените резултати се разпределят по схемата на матрицата. Ако дадено значение не влиза в матрицата, последната се коригира и модифицира за съответния език, без генерална промяна на общата ѝ семантична основа.

На трето място, за да бъде възможен анализът, се приема универсалният характер на вторичната номинация, изразяващ се в еднакви начини за номинация, които се реализират различно в рамките на отделната тематична група думи и техните значения във всеки привличан за анализ език.

Предмет на изследователско внимание в разработвания проект е зависимостта на типа полисемия от принадлежността на дадено предметно име към дадена тематична група в конкретен език. След събирането на материала, осигуряващ представителност и

достатъчност на данните, се конструира матричен модел на вторичното назоваване за всяка група отделно. Процедурата се повтаря за всеки език, привличан за анализ. Получените модели се сравняват и се оказва, че е възможно да се създаде обща матрица в ролята на *tertium comparationis* за съпоставителен анализ на данните.

Създаването на лингвистичния конструкт – инвариантната семантична структура за прототипен представител на думата /ИСС/ – член на дадена тематична група в конкретен език – се опира на допускането, че семантичните свойства на думата се определят от принадлежността ѝ към определена тематична група и, ако се знае първичното значение, може да се предвидят възможните вторични значения. ИСС предполага от една страна, че полисемията на предметната лексика се развива по каноните, характеризиращи граматиката. Подобни възгледи изразяват Ю. Д. Апресян /1974/, И. А. Мелчук /Мелчук 1997/, Е. В. Рахилина /Рахилина 1998, 2000/ и се основават на допускането, че част от лексикалното пространство на езика се подчинява на семантични алгоритми за разлика от други части, които не се подчиняват на алгоритмично представяне. Допускането следва логиката на разсъждение, че граматиката и част от лексиката на езиците могат да се изследват на базата на универсалното изчисляване на техните възможни свойства. В най-общ план последното твърдение отпраща към основните постулати на теоретичната лингвистика на Г. Гийом /Гийом 1992/. Предметната лексика по характера на свойствата на вторичното назоваване напомня граматичните явления в даден език, за които е характерно свойството регулярност.

Предметните имена се характеризират със следното семантично свойство: типовете полисемия и реализиращите ги значения в рамките на дадена тематична група се представят във вид на семантични формули, фиксиращи зависимостта на семантичните характеристики на вторичното значение в зависимост от първичното. Така тематичната лексикална група и всяка лексема – нейн член взаимно се характеризират. Последното свойство става основа за формулирането на семантични фреквенталии, установяващи се вследствие на съпоставителния лексикален анализ между езиците.

От друга страна лексикалните групи имат отворен характер: всяка нова номинация, отговаряща на семантичните изисквания на групата като цяло, може да развие значение, предполагаемо от инвариантната семантична структура.

Характеристика на ИСС и възможните негови приложения.

Като семантичен конструкт ИСС обобщава характеристиките на семантичните структури на лексемите, принадлежащи към дадена тематична група. ИСС е матрица от типа – контейнер на значенията. В нея са представени всички възможни типове значения на думите. Конструирването на матрицата за всяка група в отделния език, привличан за анализ, преминава през следните операционални стъпки. Лексикалните значения в рамките на дадена тематична група се изучават и всяко от тях се класифицира според приетата типология на вторичните значения. Последните се разпределят по рубриците: 1. първично значения; 2. вторично – образна, номинативна метафора и типове метонимия, характеризиращи всяка група поотделно. Идентификацията на дадено значение и неговото отнасяне към определен тип се извършва по определена методика, предвиждаща преминаването на еднотипни операции от всеки съавтор /вж. Легурска 2002, 2003/. По такъв начин ИСС на думата – прототипен член на дадената тематична група представлява подредено множество, в което типовата полисемия, представена на метаезик, има съответен номер. Матрицата представя теоретично възможните вторични номинации за всяка тематична група на определен етап от развитието на лексикона, обединяващо няколко поколения езикови носители. Значенията са илюстрирани главно от речников материал с допълнения от анкетиране на информанти – носители на съответните езици. Лексемата може да има пълна семантична парадигма, в този случай всички клетки на матрицата се запълват с реално съществуващи значения. В по-честия случай се запълват отделни клетки на матрицата, други остават празни. Това е валидно както за лексемите в отделния език, така и за лексемите от различните езици, съпоставяни по матрицата. Запълнените клетки съответстват на най-типичните видове полисемия на думите от дадена тематична група. Редът на полисемията се бележи със съответен номер и съответства на честотата на явлението за съответната двойка съпоставяни езици. В този смисъл различните видове полисемия се характеризират с различна типичност както за всяка тематична група, така и за съответните съпоставяни езици. Незапълнените клетки очертават потенциалните възможности думата да развие ново значение, което обаче може да не стане реален езиков факт. Конструираният семантичен калкулус има отворен характер и всяко ново значение може да стане основа на нова познавателна рамка в пространството, очертавано от тематичната група. Подобно представяне на вторичните

значения на предметните имена в съпоставяните езици е основа за създаването на база данни за тях.

Матрици от подобен род в рамките на дадения проект са създадени за следните тематични групи: изкуствени предмети /артефакти/ - названия за съдове, оръдия, мебели и облекло; естествени предмети – названия за животни, растения, части на тялото. Данните се представят чрез съпоставяне на езиците по двойки: руски – български, сръбски – български, чешки – български, френски – български, английски – български. Използването на матрицата при съпоставителния анализ и представяне на типовете вторична номинация създава базата за съизмеримост на получените данни.

Тук ще дадем илюстрация за матрица и представянето на данните по нея, тъй като по-подробни данни могат да бъдат намерени в други работи /Легурска 2002, Легурска 2003, Легурска, Веселинов 2004/.

Съпоставителен анализ на тематичната група "оръдия" в руския и българския, френския и българския език

Инвариантна семантична структура на еталонния представител на тематичната група:

1. 'определено оръдие'
2. образна метафора: 'човек/ предмет, охарактеризиран по определено свойство, приписвано на артефакта'
3. номинативна метафора: 'част на предмет / предмет, подобна / подобен по свойство / външно или функционално/ на артефакта'
4. метонимии:
 - 4.1. 'артефактът като мярка за вещество'
 - 4.2. 'помещение, обозначено по артефакта'
 - 4.3. 'част от артефакта, обозначена чрез цялото, или обратно'
 - 4.4. 'действие, обозначено по артефакта'

1.1. рус. **абажур** - бълг. абажур

$P = B$

1.2. фр. **abat-jour** - бълг. абажур

2. 'жест, охарактеризиран по определено свойство, приписвано на артефакта'

faire un abat-jour de sa main

$\Phi \subset B$

2. 1.1. рус. **балаболка** - бълг. **висулка**

2. 'човек, който обича много да говори' 2. -

3. -

3. мн.ч. 'предмет, по форма подобен на висулка'

варовикови висулки

ледникови висулки

Р ⊂ Б1

2.1.2. рус. **балаболка** - бълг. **дрънкулка**

2.1.2. 'човек, който обича много да говори' 2. -

Р ⊂ Б2

2.2. фр. **hochet** - бълг. **дрънкулка**

2. 'зальгалка' 2. -

les hochets de la vanité.

Ф ⊂ Б2

3.1. рус. **балда** - бълг. (голям) **чук**

2. 'човек, който обича много да говори' 2. -

Р ⊂ Б

3.2. фр. **masse** - бълг. (голям) **чук**

2.1. 'боздуган' 2. -

masse или **masse d'armes**

2.2. 'жезъл'

2.3. 'билярдна щека'

jouer avec la masse

Ф ⊂ Б

4.1. рус. **бич** - бълг. **бич**

2. 'явление, по функция подобно на б.' 2. +

= явление, което предизвиква лош резултат

Болестни - бич для человека. Болестите са бич за човека.

Р = Б

4.2. фр. **fouet** - бълг. **бич**

2.1. 'явление, което предизвиква лош резултат' 2.1. +

3.1. 'предмет за подвързване на книги' 3.1. -

3.2. 'кордаж' 3.2. -

poulie à fouet

3.4. 'кичур от косми' 3.4. -

3.5. 'крайна част на крило на птица' 3.5. -

4.4. 'наказание' 4.4. -

donner le fouet (dans les collèges), le supplice du fouet

Ф ⊂ Б

5.1. рус. **болван** - бълг. **дръвник**

2. 'глупав човек' 2. +

4.2. - 4.2. 'място, на което стоят дървата за горене'

$P \supset B$

5.2. фр. **billot** - бълг. **дръвник**

3.1. 'предмет, поддържащ кила на кораб' 2. 'глулав човек'

3.2. 'верига' 4.2. 'място на което стоят дървата за горене'

le billot d'une vache mise au paturage

$\Phi \cap B$

6.1. рус. **бомба** - бълг. **бомба**

2.1. 'явление, по функция подобно 2.1.'внезапно, неочаквано събитие'
на б.'='нещо, което съдържа'

в себе си опасност за
бъдещето'

2.2. 'човек/ предмет с изключителни
качества'

$P \supset B$

6.2. фр. **bombe** - бълг. **бомба**

2.1. 'внезапно, неочаквано събитие' 2.1. +

cette nouvelle est une bombe à retardement

3.1. 'голяма дамаджана' 3.1. -

3.2. 'аерозол' 3.2. -

$\Phi \subset B$

7.1. рус. **броня** - бълг. **броня**

2.- 2. 'явление, което има свойство да предпазва'
Гордостта е броня срещу предразсъдъците.

3. 'част от плавателен съд, превозно средство 3.1. +

по функция подобна на броня'

броня на танк, параход

броня судна, танка

3.2. 'част на тялото на животно, по функция
подобно на б.'

3.3. 'част от кабел, уред, инструмент
по функция подобно на б.'

$P \supset B$

7.2. фр. **armure** - бълг. **броня**

2. 'явление, което има свойство да предпазва' 2. +

la belle expression est une parure et une armure

3.1. - 3.1. 'част от плавателен съд,
превозно средство'

3.2. - 3.2. 'част на тялото на животно,
по функция подобно на б.'

3.3. 3.3. 'част от кабел, уред, инструмент
по функция подобно на б.'

$\Phi \supset B$

8.1. рус. **буфер** - бълг. **буфер**

3. 'част от паметта на к., по 2.'предмет/човек, по функция подобен на б.'
функция подобна на б.'

$P \cap B$

8.2. фр. **tampon** - бълг. **буфер**

2. 'предмет/човек, по функция подобен на буфер' 2. +
servir de tampon entre deux personnes qui se disputent,
état tampon; zone tampon (zone de protection)

3. 'част от паметта на к., по функция подобна на б.' 3. -

$\Phi \subset B$

9.1. рус. **веник** - бълг. **метла**

2. - 2. 'неморална жена'

$P \supset B$

9.2. фр. **balai (balayette)** - бълг. **метла**

3.1. 'последно за деня метро' 2. -

3.2. 'опашка на птица, куче' 3. -

3.3. 'част от инструмент по форма
подобна на метла' = 'гумената част на чистачка'

3.4. 'палка/четка в ударни инструменти'

$\Phi \subset B$

10.1. рус. **гвоздь** - бълг. **гвоздей Б1/ пирон Б2**

2. 'най-съществената част от нещо' 2. +

Исполнение Петра - гвоздь программы Номерът на Петър е гвоздей на
гвоздей на програмата програмата

$P = B1$

$P \subset B2$

10.2. фр. **clou** - бълг. **гвоздей**

2.1. 'предмет без стойност' 2.1. -

2.2. 'най-съществената част от нещо' 2.2. +

le clou du programme, du spectacle

2.3. 'мършав човек' 3. -

maigre comme un clou, comme un cent de clous

2.4. 'раздрънкано превозно средство'

un vieux clou

2.5. 'обща негативна характеристика' = 5.

'глупости' **des clous**

3.1. 'цирей'

3.2. 'растение карамфил'

clou de girofle

4.2. 'повърхност, обозначена по артефакта' 4. -
= 'пешеходна пътека'

les clous; traverser dans les clous, en dehors des clous

$\Phi \subset B$

11.1. рус. **гребень Р1/ расческа Р2** - бълг. **гребен**

3.1. 'част от предмет/ предмет, по форма 3.1. +

подобна на гребен'

прядильный гребень

3.2. 'част от главата на птица, по форма 3.2. +

подобна на гребен'

гребень петуха

гребен на петел

3.3. 'част от планина, по форма 3.3. +

подобна на гребен'

гребень гор

гребен на планина

3.4. 'част от вълна, по форма подобна 3.4. +

на гребен'

гребень волны

гребен на вълна

P1 = Б

P2 ⊃ Б

11.2. фр. **reigne** - бълг. **гребен**

3.1.1. 'шнола-гребен' 3.1. 'артефакт, по форма подобен на г.'

3.1.2. 'чесало за животни' 3.2. 'част от главата на птица, по форма

3.1.3. 'чепкало за лен, коноп, вълна' подобна на гребен'

3.3. 'част от планина, вълна, по форма

3.1.4. 'бърдо на стан' подобна на гребен'

3.2. 'морско мекотело'

Ф ∩ Б

12. 1. рус. **доска** - бълг. **дъска**

2. 'худой человек' 2. -

3.1. 'електронна дъска за обяви' 3.1. -

доска объявлений

3.2. 'предмет, по форма подобен на дъска' 3.2. +

доска мрамора, шахматная д. **шахматна д.**

4.3. 'предмет, назован чрез част' 4.3. +

черная д. **черна дъска, дъска за гладене,**

дъска за рязане

P ⊂ Б

12. 2. фр. **planche** - бълг. **дъска**

3.1. 'метална плоча или плоска дъска, 2. 'слаб човек' върху която се гравират букви и образи' 3.2. 'предмет, по форма подобен

3.2. 'леха' на дъска'

3.3. 'дълго парче сланина' 4.3. 'предмет назован чрез част'

3.4. 'ски' **черна дъска, дъска за гладене,**

4.2.2. 'сцена' **monter sur les planches** **дъска за рязане**

4.3.1. 'сърф'

4.3.2. 'черна дъска'

4.4.1. 'щампа'

Ф ∩ Б

13.1.1. рус. **дубина** - бълг. **тояга** **Б1 /сопа** **Б2**

2. 'глупав човек' 2. 'власт, упражняваща насилие'

$P \subset B1$

13. 1.2. р. дубина - бълг. сопа

2. 'глупав човек' 2. 'власт, упражняваща насилие'

$P \cap B2$

13.2.1. фр. **houlette** - бълг. тояга

3.1. 'малка мотика' 2. 'власт, упражняваща насилие'

4.4. 'действие' **sous la houlette de qqn**

$\Phi \subset B$

13.2.2. фр. **trique** - бълг. сопа

2.1. 'слаб и висок човек' 2.1. -

Sec comme un coup de trique

2.2. 'власт, упражняваща насилие' 2.2. +

régime de trique

4.4. 'резултат от състоянието възбуда'

avoir la trique

$\Phi \subset B$

14.1. рус. **зажигалка** - бълг. запалка

3. 'част от снаряд, която 3. +

презизвиква експлозия'

$P = B$

14.2. фр. **briquet** - бълг. запалка

3. -

3. 'част от снаряд, която предизвиква експлозия'

$\Phi \supset B$

15.1. рус. **игла** - бълг. игла

3.1. 'артефакт, по форма подобен на игла' 3.1. +

вязальная и., граммофонная и. игла за предене, грамофонна и.

3.2. 'част от растение, по форма подобна 3.2. +

на игла'

3.3. 'част от животно, по форма подобна 3.3. +

на игла'

3.4. 'част от здание, по форма подобна на и.' 3.4. +

$P = B$

15.2. фр. **aiguille1** - бълг. игла

3.1. 'артефакт, по форма подобен на игла' 3.1. +

aiguilles de machine à coudre; aiguille à tricoter игла за предене, грамофонна и.

aiguille hypodermique, pour micro-injection;

aiguilles d'acupuncteur

3.2. 'част от здание, по форма 3.2. +

подобен на игла' **Aiguille d'un clocher**

3.4. 'планински връх'

L'aiguille Verte du massif du Mont-Blanc; 3.3. 'част от растение...'

des aiguilles et des escarpements 3.4. 'част от животно...'

3.5. 'мида'; 'риба' **talons aiguilles**
3.6. 'листа на иглолистни дървета'
des sentiers glissants d'aiguilles sèches; aiguilles de pin.

Ф ⊂ Б

16.1. рус. **ключ** - бълг. **ключ**

2. 'предмет, който служи за разбирането на друг предмет' 2.+

ключ к шифру текста **ключ на текст (задача, ребус)**

3.1. 'предмет, по функция подобен на ключ' 3.1.+

ключ для часов, гаечный к. **гаечен к.**

3.2. 'знак в началото на нотната стълбица, определящ значението на нотите' 3.2.+ 4.4. 'хватка'

4.4. -

Р ⊂ Б

16.2. фр. **clef, clé** - бълг. **ключ**

2. 'предмет, който служи за разбирането на друг предмет' 2. +

la clef du mystère, la clef des songes, la clef d'une affaire; l'algèbre, selon Descartes, est la clef de toutes les autres sciences.

2.2. 'място, което служи за достъп към друго място' 2.2. -

les Thermopyles étaient la clef de la Grèce

2.3. 'роман' 2.3. -

3.1. 'предмет, по функция подобен на ключ' 3.1. +

clef à molette, à crémaillère; clef anglaise, clef universelle

3.2. 'предмет, по функция подобен на ключ за навиване на часовник'

clef de pendule

3.3. 'знак в началото на нотната стълбица, определящ значението на нотите' 3.3. +

clef de sol, de fa, d'ut

4.4. 'хватка' 4.4. +

Ф ⊂ Б

17.1. рус. **кнопка** - бълг. **бутон**

2. 'малък по размери човек' 2. -

3.1. 'предмет, по функция подобен на б.' 3.1. +

кнопка звонка, электрическая к. **бутон на звънец, електрически ключ, обувка**

3.2. 'предмет, обозначен по част от него' 3.2. 'част от растение, по форма ...'

ядерная кнопка

Р ⊂ Б

17.2. фр. **bouton** - бълг. **бутон**

3.1. 'острие на шпага' **bouton de fleuret** 3.1. 'артефакт, по форма подобен на б.'

3.2. 'топка на врата' **bouton de porte** 3.2. 'част от растение, по форма...'

3.3. 'бутон на звънец' **bouton de sonnette**

3.4. 'електрически ключ' **bouton électrique**

Ф ⊂ Б

18.1. рус. **кнут** - бълг. **камшик**

2. - 2. 'явление, което предизвиква лош резултат'

Р ⊃ Б

18. 2. фр. **cravache** - бълг. **камшик**

2. - 2. 'явление, което предизвиква лош резултат'

Ф ⊃ Б

19. 1. рус. **колесо** - бълг. **колело**

3. мн.ч. 'наркотични таблетки' 3. 'мислена фигура, по форма подобна на колело

4.3. - 4.3. 'обозначаване на цялото по артефакта'
колело на велосипед

Р ⊃ Б

19.2. фр. **roue** - бълг. **колело**

3.1. 'въртележка' 3. 'мислена фигура, по форма подобна на колело'

3.2. 'лотария'

3.3. 'пита сирене'

4.3. 'обозначаване на цялото по артефакта' 4.3. +

4.4. 'наказание'

supplice de la roue, être condamné à la roue

Ф ⊂ Б

20. рус. **колода** - б. - (късо и дебело) дърво

2. 'дебел и неподвижен човек' 2. -

Р ⊂ Б

21.1. р. **компас** - б. **компас**

2. - 2. 'човек/ предмет, определящ посока, разбирана като цел'
компас в живота

Р ⊃ Б

21.2. фр. **boussole** - б. **компас**

2. - 2. 'човек/ предмет, определящ посока, разбирана като цел'
компас в живота

Ф ⊃ Б

22.1. рус. **корзина** - бълг. **кошница**

3. 'пакет от стоки и услуги' 3. +

потребительская корзина **потребителска кошница**

4.1. 'артефактът като мярка за вещество' 4.1. +

Р=Б

22.2.1. фр. **panier**- бълг. **кошница**

2.1. 'прахосник' **panier percé** 2. -

3.1. 'пакет от стоки и услуги' 3.1. +

le panier de la ménagère

3.2 'пакет от валути' 3.2. -

panier de devises, panier de monnaies

- 3.3. 'част от уред или машина' 3.3. -
panier à couverts d'un lave-vaisselle,
panier d'un autocuiseur, d'une friteuse
 3.4. 'кош за ловене на риба' 3.4. -
panier de crabes
 3.5. 'баскетболен кош' **la balle au panier;** 3.5. -
 3.6. 'задник' **passer la main au panier de qqn** 3.6. -
 4.1. 'съдържанието на артефакта' **un panier de champignons** 4.1. +
 4.4. 'попадение в кош' **réussir un beau panier** 4. -

Ф1 ⊂ Б

22.2.2. фр . **corbeille** - бълг. **кошница**

- 3.1. 'балкон' **place de corbeille** 3.1. 'пакет от стоки и услуги'
 3.2. 'цветя' **corbeille d'argent, d'or**
 4.1.1. 'съдържанието на артефакта' **une corbeille de fruits** 4.1. +
 4.1.2. 'сватбени подаръци' 4.1.2. -
 4.2.1. 'лехичка с цветя' **rosiers pour corbeilles** 4.2.1. -

Ф2 ⊂ Б

23. рус. **коромысло** - бълг. **кобилица**

- 3.1. 'част от везни, по форма подобна' 3.1. +
 на кобилица' 3.2. 'част от кладенец, по форма
 3.2. - подобна на к.'
коромысло весов **кобилица на кладенец**
 3.3. 'част от механизъм, по форма...'
кобилица в пистолет

Р ⊃ Б

24.1. рус. **кочерга** - бълг. **ръжен**

Р = Б

24.2. фр. **tisonnier** - бълг. **ръжен**

Ф = Б

25.1. рус. **лопата** - б. **лопата**

3. - 3. 'предмет, по функция подобен на лопата'
лопата на лодка

- 4.1. - 4.1. 'количество материал'

Р ⊃ Б

25.2. фр. **pelle** - бълг. **лопата**

- 3.1. 'ескаватор'; 'багер' 3. +
pelle mécanique **лопата на лодка**
 3.2. 'широка част на весло'
 3.3. 'език' **rouler une pelle à qqn**
 4.1. 'съдържанието на артефакта' 4.1. +
(une pelletée de sable, de charbon)

Ф ⊂ Б

26.1. рус. люстра - бълг. полилей

Р = Б

26.2. фр. lustre - бълг. полилей

Ф = Б

27.1. рус. метла - бълг. метла

2. - 2. 'неморална жена'

Р ⊃ Б

27.2. фр. balai (balayette) - бълг. метла

3.1. 'последно за деня метро'. 2. 'неморална жена'

3.2. 'опашка на птица, на куче' 3. -

3.3. 'част от инструмент, по форма подобна на метла'

3.4. 'палка/четка от ударни инструменти'

Ф ⊂ Б

28.1. рус. мешок - бълг. чувал

2.1. 'тромав човек' 2. 'безформена дреха'

2.2. 'положение, подобно на такова в ч. от гл. т. на човека'

быть в мешке, вырваться из мешка

3. 'част на тялото на животно и 3. - растение, по форма и функции подобна на чувал'

4.1. 'чувалът като мярка за вещество' 4.1. +

Р ⊂ Б

28.2. фр. sac - бълг. чувал

2.1. 'дебела и безформена девойка' 2. 'безформена дреха'

2.2. 'пасажер в самолет'

2.3. 'безформена дреха'

2.4. 'рокля без талия'

2.5. 'търбух'

3.1. 'кесия за пари' 3. -

3.2. 'раница'

3.3. 'част на тялото на животно и растение, по форма и функции подобна на чувал'

4.1.1. 'артефактът като мярка за количество сума от 10 нови или 1000 стари франка'

4.1.2. 'чувалът като мярка за вещество' 4.1.2. +

4.1.3. 'богатство'

4.4. 'наказание' **le sac et la cendre (la penitence)**

Ф ⊂ Б

29.1. рус. мишень - бълг. мишена

2. 'човек/ предмет, по функции 2. 'човек, който е обект на преследване'

подобен на мишена'

$P = B$

29.2. фр. **cible** - бълг. **мишена**

2. 'човек предмет, по функции 2. 'човек, който е обект на преследване'

подобен на мишена' **prendre qqn pour cible, servir de cible, être la cible des quolibets**

$\Phi \cap B$

30.1. рус. **молот** - бълг. **чук**

3. 'част от машина, по функции 3. 'спортен уред, по форма подобен на ч.'
подобна на чук'

$P \cap B$

30.2. фр. **marteau** - бълг. **чук**

2.1. 'индустриалният труд през XIXв.' 2. -

la faucille et le marteau

2.2. 'луд, побъркан човек'

être marteau;

quand vingt-cinq bonshommes deviennent marteaux...

3.1. 'чук на съдия' 3. 3. 'спортен уред, по форма подобен на ч.'

marteau de commissaire-priseur,

3.2. 'медицински чук'

marteau à percussion, à reflexes

3.3. 'чукче на врата'

3.4. 'езиче на звънец'

3.5. 'част на ухо на бозайник'

3.6. 'спортен уред, по форма подобен на ч.'

lancement (lancer) du marteau

3.7. 'част от машина,

по функции подобна на чук'

marteau pneumatique, marteau-perforateur (d'un mineur), marteau-piqueur

$\Phi \subset B$

31.1. рус. **молоток** -бълг. **чукче**

3. - 3. 'част от вътрешното ухо, по функция подобна на ч.'

$P \supset B$

32. 2. фр. **maillet** - бълг. **чукче**

3.1. 'чукче на врата' 3. 'част от вътрешното ухо, по функция подобна на ч.'

3.2. 'чукче на съдия'; 'на комисар на търг'

3.3. 'спортен уред, по форма подобен на ч.'

= 'стик'

$\Phi \subset B$

32.1. рус. **мясорубка** - бълг. **месомелачка**

4.1. 'ситуация, съпроводена от 4.+

кръвопролитие'

афганская м.

4.2. 'насилствени действия по отношение 4.2.-
на хората'

м. тоталитарного режима

Р ⊂ Б

32.2. фр. **machine à hacher** - бълг. **месомелачка**

4.1. -

4.1. 'ситуация, съпроводена от кръвопролитие'

4.2. -

4.2. 'насилствени действия по отношение
на хората'

Ф ⊃ Б

33.1.1. рус. **нитка** - бълг. **нишка Б1**

3.1. 'част от артефакт, по форма 3.1.+
подобна на н.'

нитка нефтепровода

3.2. 'част от естествен предмет, по 3.2.+
форма подобна на н.'

нитка паутины

нишка на паяжина

нишка в корен

4.3. 'наниз от скъпоценни камъни, назован4.3. -
по нишката, на която са нанизани'

нитка бисера

Р = Б1

33.1. 2. **нитка - конец Б2**

3.1. 'част от изкуствен предмет, 3.1. +
подобна на к.'

конец на гнездо

3.2. 'част от естествен предмет, 3.2.+

по форма подобен на к.'

конец на нерви

Р = Б

33.2. фр. **fibrille** - бълг. **нишка**

3.2. 'част от естествен предмет, 3.1. 'част от артефакт, по форма
по форма подобна на н.' = подобна на н.'

'нишка в корен'; 'нишка
в тъканта на лицето'

3.2. част на естествен предмет,
по форма подобна на н.

нишка на паяжина

нишка в корен

Ф ⊃ Б1

34.1. рус. **пила** - бълг. **трион**

2. 'заядлив човек' 2. -

Р ⊂ Б

34.2. фр. **scie** - бълг. **трион**

2. 'досаден човек' 2. -

quelle scie (Alors, quelle scie, cette Angelique!)

2.1. 'клише (за песен, формула, аргумент)'

la scie patriotique (et l'embrassade universelle)

3.1. 'риба-трион' **poisson scie** или **scie** 3. -

3.2. 'музикален инструмент по форма подобен на трион'
Ф ⊂ Б

35.1. рус. **полотенце** - бълг. **кърпа/ пешкир**

Р = Б1

Р = Б2

35.2. **serviette** (essuie-mains) - бълг. **кърпа/ пешкир**

3. 'чанта' **serviette pleine de papiers et de livres** 3. -

Ф ⊂ Б1

Ф ⊂ Б2

36.1. рус. **радиатор** - б. **радиатор**

3. - 3. 'част от автомобилен двигател, по функция подобен на радиатор'

Р ⊃ Б

36.2. фр. **radiateur** - бълг. **радиатор**

3. 'част от автомобилен двигател, 3. + по форма подобен на радиатор'

Ф = Б

37.1. рус. **решетка** -бълг.. **решетка**

3. - 3.1. 'съд, по форма подобен на решетка'

3.2. 'растение, по форма подобно на р.'

Р ⊃ Б

37.2. фр. **grille** - бълг. **решетка**

3.1. 'желязна ограда' 3.1. 'съд, по форма подобен на решетка'

3.2. 'скара' 3.2. 'растение, по форма подобно на решетка'

3.3. 'предмет, подобен по свойство на артефакта - за защита на друг артефакт'

phare de moto protégé par une grille

3.4. 'решетка за разчитане на шифрован текст'

Ф ⊂ Б

38.1. рус. **свеча** - бълг. **свещ**

3. 'предмет, по форма и функция подобен на с.' 3.1.+

автомобилна свещ

запальная свеча

3.2. 'гимнастическа фигура'

4.1.' артефактът като единица за измерване на светлина'

4.1.+

Р ⊃ Б

38.2.1. фр. **bougie** - бълг. **свещ**

3.1. 'сонда' 3.1. -

3.2. 'порцеланов филтър' 3.2. 'гимнастическа фигура'

3.3. 'автомобилна свещ' 3.3. +
4.1. 'артефактът като единица 4.1. +
за измерване на светлина'

Ф1 ⊂ Б

38.2.2. фр. **chandelle** - бълг. **свещ**

3.1. 'сопол' 3.1. 'автомобилна свещ'
3.2. 'гимнастическа фигура, 3.2. +
подобна на артефакта'

Ф2 ⊂ Б

38.2.2. фр. **cierge** - бълг. **свещ**

3.1. 'растение перуански кактус' 3.1. 'автомобилна свещ'
3.2. 'френско пирамидално цвете' 3.2. 'гимнастическа фигура'
cierge de Notre-Dame

Ф3 ⊂ Б

39.1. рус. **сейсмограф** - бълг. **сеизмограф**

2. - 2. 'чувствителен човек'

Р ⊃ Б

39.2. фр. **sismographe** - бълг. **сеизмограф**

2. - 2. 'чувствителен човек'

Ф ⊃ Б

40.1. рус. **спица** - бълг. **спица**

2. - 2. 'висока и слаба жена'

Р ⊃ Б

40.2. фр. **rayon** - бълг. **спица**

2. - 2. 'висока и слаба жена'

3.1. 'ивици в дървесина' 3. -

3.1. 'скелетната структура на плавниците на рибите'

Ф ⊂ Б

41.1. рус. **спичка** - бълг. **(кибритена) клечка**

2. 'много слаб човек' 2.1. -
2.2. 'слаб крайник на човек'
2.3. 'лице, което заема висок пост'
голяма клечка

Р ⊂ Б

41.2. фр. **allumette** - бълг. **(кибритена) клечка**

2. 'човек със слаби крака' 2.2. 'слаб крайник на човек'
avoir les jambes comme des allumettes 2.3. 'лице, което заема висок пост'
3. 'сладкиш' **allumette au fromage** 3. -

Ф ⊂ Б

42.1. рус. **топор** - бълг. **брадва/ секира**

Р = Б1

P = Б2

42.2. фр. **hache** - бълг. **брадва**

4.4. 'резултат от действието' 4.4. -

périr sous la hache

Ф ⊂ Б

43. рус. **трещотка** - б. **тракало**

2. 'бъбрив човек' 2. -

P ⊂ Б

44. фр. **crécelle** - бълг. **кречетало**

2. 'човек, който обича много да говори' 2.1. +

quelle crecelle!

Ф ⊂ Б

45.1. рус. **тряпка** - бълг. **парцал**

2.1. 'безволев човек' 2.1. +

2.2. 'дреха, подобна на п.' 2.2. +

2.3. - 2.3. 'неморална жена'

P ⊃ Б

45.2. фр. **chiffon** - **парцал**

2.1. 'дреха, подобна на п.' 2.1. +

plier, mettre des vêtements en chiffon

2.2. 'женски дрехи' 2.2. 'безволев човек'

ne s'occuper que de chiffons; parler chiffons

2.4. 'документ без стойност' 2.3. 'неморална жена'

2.5. 'смачкана хартия'

un chiffon de papier

Ф1 ⊂ Б

45.2. фр. **lambeau** - бълг. **парцал**

2. 'парчета от месо, хартия или друга материя' 2.1. 'безволев човек'

des lambeaux pleins de sang, affiches en lambeaux 2.2. 'неморална жена'

3. 'сегменти от плът за покриване' 2.3. 'дреха, подобна на парцал'

на раната при ампутация'

Ф ∩ Б

45.3. фр. **loque** - бълг. **парцал**

2.1. 'човек, съсипан от живота' 2.1. 'безволев човек'

loque humaine, n'être plus qu'une loque 2.2. 'неморална жена'

2.2. 'дреха, подобна на п.' 2.3. 'дреха, подобна на парцал'

vêtements qui tombent en loques, être en loques

3. 'каймак' (Белгия)

Ф ⊂ Б

46.1. рус. **флюгер** - бълг. **ветропоказател**

2. 'човек, който бързо променя' 2. +

убежденията си'

Р = Б

46.2. фр. **girouette** - бълг. **ветропоказател**

2. 'човек, който бързо променя убежденията си' 2. "

(ne vous fiez pas à lui) c'est une girouette

Ф = Б

47.1. рус. **фонарь** - бълг. **фенер**

3.1. 'синина от удар' 3. -

3.2. 'стъклена част от покрив, по функция подобна на ф.' 3. -

Р ⊂ Б

47.2. фр. **lanterne** - бълг. **фенер**

3.2. 'автомобилен фар'

3.3. 'прожекционен апарат'

3.4. 'стъклена част от покрив, по функция подобна на ф.'

tour lanterne, la lanterne des Invalides

Ф ⊂ Б

48.1. рус. **чурбан** - бълг. **пън**

2. 'глупав човек' 2. +

Р = Б

48.2. фр. **souche** - бълг. **пън**

2.1. 'глупав човек' 2. +

rester (planté) comme une souche

2.2. 'инертен човек'

dormir comme une souche

3.1. 'кочан документи' 3. -

carnet/ chéquier/ registre à souche(s)

3.2. 'част от комин(на покрива)'

3.3. 'тухлена основа'

4.5. 'потекло' 4. -

famille de vieille souche; allemand de souche

Ф ⊂ Б

49.1. рус. **шнур** - бълг. **шнур**

3. 'част от жица, по форма 3. +
подобна на ш.'

Р = Б

49.2. фр. **cordón** - бълг. **шнур**

2. 'независимост' **couper le cordon** 2. -

3.1. 'пънна връв' 3. 'част от жица, по форма подобна на ш.'

cordón ombilical, couper le cordon

3.2. 'лица, подредени във форма,
подобна на артефакта' **cordón d'agents de police,**

cordón sanitaire

3.3. 'крайбрежна ивица земя'

cordón littoral или **cordón; lagune derrière un cordon littoral**

Ф ⊂ Б

50.1. рус. **щетка** - бълг. **четка**

3.1. 'част от крака на кон, по форма подобна на ч.' 2. 'комплимент'
Стига четки

3.2. 'част от машина, по форма подобна на ч.' 3. -
подобна на ч.'

Р ⊂ Б

50.2. фр. **brosse** - бълг. **четка**

2. - 2. 'комплимент'

3.1. 'част от машина, по форма подобна на ч.' 3. -

3.2. 'прическа, по форма подобна на ч.'

la brosse, porter la brosse

3.3. 'част от тялото на насекомо за събиране на цветен прашец'

Ф ⊂ Б

51.1. рус. **щепка** - бълг. **клетка**

2. 'много слаб човек' 2. +
3. 'артефакт, по форма подобен на к.'

Р ⊃ Б

51.2. фр. **buchette** - бълг. **клетка**

2. - 2. 'много слаб човек'

3. 'пръчици за смятане' 3. 'артефакт, по форма подобен на к.'

Ф ⊃ Б

52.1. рус. **щипцы** - бълг. **клещи**

Р = Б

52.2. фр. **tenailles** - бълг. **клещи**

2. 'положение, подобно на клещи' = 'обграждане на неприятел' 2. -

3.1. 'ограничител' 3. -

les tenailles de l'imagination

3.2. 'предмет за мъчение подобен по форма на артефакта' 3. -

Ф ⊂ Б

Какви са възможните приложения на съпоставителен анализ чрез матрица от подобен род?

1. Представянето на вторичните значения на лексемите в даден език в определена когнитивна рамка, става основа за съпоставка на езиците и установяването на семантични и функционални еквиваленти по съответните значения. Съпоставката е пълна, нагледна, икономична и еднотипна.
2. Данните от подобна съпоставка могат да послужат при съставителството на едноезични и двуезични речници.
3. На базата на този анализ може да се направи ономасиологичен каталог на типовете семантична деривация в синхронен план в съпоставяните езици, който ще бъде следващ етап в разработването на проекта.

4. На базата на лингвистичния корпус е възможно да се формулират семантични фреквенталии за съпоставяните езици. Например, ако в дадения език думата има значение ‘оръдие от даден вид’, то думата може да има и номинативно-метафорично значение ‘предмет/ част от предмет, подобен по външно или функционално свойство на артефакта’ и пр.
5. При съвпадане на конкретни значения в съпоставяните езици може да се говори за семантичен паралелизъм, т.е. факт на аналогично семантично развитие на дума със същото значение в друг език /Зализняк 2004б/.

Установените конкретни семантични деривации с конкретните лексеми, при които дадената деривация е представена синхронно, е един от аспектите на инвентаризация на семантичните преходи в различните езици и може да стане основа на типология на семантичната деривация.

Литература

- Апресян 1974: Ю. Д. Апресян. *Лексическая семантика. Синонимические средства языка*. Москва, 1974.
- Гийом 1992: Г. Гийом. *Принципы теоретической лингвистики*. Москва, 1992.
- Зализняк 2001: А. А. Зализняк. Семантическая деривация в Синхронии и диахронии: проект “Каталога семантически переходов”. - *Вопросы языкознания*, 2001, N2, 13-25.
- Зализняк 2004а: А. А. Зализняк. Феномен многозначности и способы его описания.. - *Вопросы языкознания*, 2004, N2, 20 - 45.
- Зализняк 2004б: А. Зализняк. К типологии семантической деривации. - *Диалог 2004. VII Международная конференция “Когнитивное моделирование в лингвистике”*, Варна, 2004.
- Легурска 1984: П. Легурска. Тематическая группа и типы полисемии предметных имен (на материале русского и болгарского языков). - *Болгарская русистика*, N5, 31 - 38.
- Легурска 2002: П. Легурска. Анализ на предметните имена в руския и българския език (теоретични проблеми). - *Българско езикознание, т.3: Проблеми на българската лексикология, фразеология и лексикография*, София, 2002, 89 – 149.
- Легурска, Веселинов 2002: П. Легурска, Д. Веселинов. Съпоставка на лексикалните картини на света, през различни еталони – *tertium comparationis*. - *Български език*, 2001/2002, кн.2, 51 – 63.
- Легурска 2003: П. Легурска. Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване (основи на научноизследователски проект). - *Чуждоезиково обучение*, 2003, 5, 5 - 22.
- Легурска 2004: П. Легурска. Полисемията в рамките на структурно-семантичното и когнитивното изследване на лексиката. - *Чуждоезиково обучение*, 2004, 2, 3 – 13.
- Кустова 2000: В. И. Кустова. Когнитивные модели в семантической деривации и система производных значений. - *Вопросы языкознания*, N4, 85 - 109 .
- Рахилина 1998: Е. В. Рахилина. Когнитивная семантика: история, персоналии, идеи, результаты. - *Семиотика и информатика*, 1998, вып. 36, 274 - 323.
- Толстая 2002: С. М. Толстая. Мотивационные семантические модели и картина мира. - *Русский язык в научном освещении*. 2002.
- Трубачов 1976: О.Н. Трубачев. Этимологические исследования и лексическая семантика. - *Принципы и методы семантических исследований*. Москва, 1976.
- Трубачов 1988: О. Н. Трубачев. Приемы семантической реконструкции. - *Сравнительно-историческое изучение языков разных семей. Теория лингвистической реконструкции*.

Москва, Наука, 1988.

Шведова 1981: Н. Ю. Шведова. Однотомный толковый словарь. - *Русский язык. Проблемы художественной речи. Лексикология и лексикография*. Москва, 1981.

Шведова 1999: Н. Ю. Шведова. Теоретические результаты, полученные в работе над “Русским семантическим словарем”. - *Вопросы языкознания*, N 1, 1999, 3 - 16.

Мелчук 1997: I. Mel'cuk. Towards a universal calculus of inflectional categories. On Roman Jakobson's trail. - *New vistas in grammar: Invariance and Variation*. Ed. by Waugh L.R., Rudy S. Amsterdam; Philadelphia, 1997.

Резюме към статията:

В статията се представя проектът “Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване /върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски, английски език и иврит/”, разработван в Института за български език към БАН. Проектът се основава на теоретична рамка, включваща изследователския конструкт – инвариантна семантична структура на думата – прототипен представител на дадена тематична група. Анализът се извършва върху материал от двойките езици: руски – български, сръбски – български, чешки – български, френски – български, английски – български. В статията анализът се представя върху материал от тематичната група ‘оръдия’ в руски – български, френски – български език.

Съпоставително езикознание, 2006 /под печат/